

priationen, men at der skulde ske fuldständig Erstatning. For at holde mig til den foreliggende Sag skal jeg blot bemærke, at det var en meget betænkelig Udvidelse, man kom ind paa, da man i sin Tid forandrede den nuværende Byggelovs § 14 og omformede den til, at Ekspropriation kunde ske, ikke blot naar Grundstykket skulde benyttes, men ogsaa naar det kunde være rart i sin Tid at inddrage det, men man havde dog den Gang den nødvendige Hensigt, at vedkommende Grundejer altid i saa Tilfælde kunde forlange sin hele Ejendom eksproprieret, hvilket dog altid kunde give en betydelig Advarsel og dog muligen hindre mange Ekspropriationer, som i visse Maader stred mod Grundlovens Aand. Nu skrider man jo videre, thi jeg kan ikke se rettere, end at naar der i Udkastets § 34 gives Hjemmel for, at man ogsaa paa Grund af rent hensigtsmæssige Samfundsel eller Bebyggelsesforhold kan ekspropriere, saa fjerner man sig et yderligere Skridt fra Grundlovens § 82. Spørgsmaalet om Almenvellet har i Virkeligheden været paa de vilde Vover. Man har henskudt til Loven at afgøre det, men man maa huske paa, at Loven giver kun den formelle Ramme, medens det netop i de konkrete Tilfælde kommer an paa, om Almenvellet virkelig kan siges at kræve Afstaaelsen. Udviklingen er imidlertid gaaet i den nævnte Retning, men jeg synes, man i Tide skal raabe Varsko og ikke slette alle Grænser, saa at Grundlovens § 82 bliver ganske illusorisk.

Hvad angaar Bestemmelsen om, at Ekspropriationen skal ske mod fuld Erstatning, har man været betænkt paa at yde Erstatning paa anden Vis end i rede Penge. Det er naturligvis rigtigt, at der staar ikke med rene og klare Ord i Grundloven, at Betalingen skal ske i rede Penge. Men man maa huske paa, at naar man betaler med et Ækvivalent, er det ikke sikkert, at dette i Virkeligheden har den Værdi, som de rede Penge have. De Grænser, som Justitsministeriet ved at forelægge Lovforslaget har draget, maa ganske vist paaskønnes, men forekomme mig ikke tilstrækkelige, thi der findes i selve Udkastet Bestemmelser om, at man skal kunne tvinges til at magelægge for en stor Del. Det forekommer mig at være en meget betænkelig Vej at skride frem paa. Tidligere var der dog i alt Fald den Udvej at vedkommende kunde forlange hele sin Ejendom eksproprieret, men den Udvej skulde nu være afskaaren i Henhold til Loven. Det synes mig meget betænkeligt, og

den Analogi, som det oprindelige Udkast havde ment at finde, for, at et saadant Ækvivalent var hjemlet i vor Lovgivning, nemlig i Loven af 1880 om Vands Afledning og Benyttelse § 19, finder ikke Sted. I denne Paragraf drejer det sig om ganske andre Tilfælde, nemlig saadanne, hvor man regulerer et Vandløb og kommer til at skære en Ejendom igennem, hvorved der kommer til at ligge et Ejendommen tilhørende Jordstykke paa den anden Side af Vandløbet. I saa Fald kan man tvinge den Mand, som ikke tidligere har haft Jordstykket, til at modtage det mod Betaling paa en vis Maade. Men hvor det drejer sig om Bebyggelse eller lignende, passer den Analogi efter min Mening slet ikke.

Medens jeg altsaa meget bestemt hævder, at man i meget høj Grad fjerner sig fra Grundlovens klare Ord, i § 82, følger deraf paa den anden Side ikke, at enhver Brug eller Benyttelse af en Ejendom, bliver tilladt for Ejerne. Her maa disse virkelig tage Hensyn til andre Beboere, og i den Henseende forekommer det mig, at det højtærede Justitsministerium har været noget for ømfindtligt. Der synes jeg nemlig, at man ganske roligt kan lade Magistrat og Kommunalbestyrelse om, hvorvidt de ville tillade Skilte og Lysreklamer paa Tage og i visse Maader tage Hensyn til Ejendommens Udseende. Man vil vist efter Lovforslaget savne Hjemmel til, hvad der synes højt fornødent i vore Dage, at skride ind imod disse afskyelige Reklamer, som paa mange Steder mispryde Gavle og fremspringende Dele af Bygninger. Der er det formentlig fuldt beføjet, at Magistrat og Kommunalbestyrelse af Hensyn til andre Beboere, som skulle tvinges til at se paa det, have Ret til at skride ind. Der findes dog næppe i Udkastets § 65 Hjemmel til at skride ind, thi det drejer sig her kun om Ejendomme, som ere „særlig misprydede“.

Endelig skal jeg kun bemærke, at jeg for mit Vedkommende ligeledes maa bifalde, at Justitsministeriet i § 44 har bibeholdt Bestemmelsen om, at Lovens Anvendelse paa ældre Bygninger, ligesom det er i Øjeblikket, skal kunne undergives Domstolenes Afgørelse. Efter min Mening burde man imidlertid være gaaet meget videre. Man burde overhovedet i alle Tilfælde, hvor der er Tale om Lovens Anvendelse paa ældre Bygninger, enten det drejede sig om Forandringer eller andet, give Borgerne Ret til at rekrurere til Domstolene. Vi have jo desværre i mange Aar været inde paa en efter min Mening meget betænkelig Vej, som